

**Ioannis Tollenarii Brvgensis e Soc. Iesv Specvlvm
Vanitatis Sive Ecclesiastes Solvta Ligataq. Oratione
Dilvcidatvs**

Tollenaer, Jean de

Antverpiæ, 1635

Metrica Paraphrasis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68633)

METRICA PARAPHRASIS.

CVM retroacta senex relegit vestigia celo
 Falciger, & Phœbo Cyllenius ignis oberrat,
 Ingemit agricola, & stabulis armenta coërcet:
 Quippe tonans de monte fragor, silvæque comantis
 Murmura rauca monent ruituros aethere nimbos.
 Adiuvat è liquidis ducens Thaumantias imbres
 Fontibus, & pluviæ vates canit oscina cornix.
 Nec mora, præludunt nictantia fulgetra, & axis
 Intonat atherius, Zephyrique Eurique penates:
 Donec ab aduerso bellantes cardine venti
 Undique conuectâ pratexant sidera nocte,
 Pregnantesque sinus cogant, & nubila densent.
 Tum verò undisono strepitu ruit arduus ather
 Coniugis in gremium, tempestasque humida calo
 Precipitat, sternens sata leta, boumque labores
 Turbine conuellens, & culti ruris honores.
 Haud aliter cùm flagitiis monstrisque barathri
 Terra obsessa gemit, vitiorumque agmine septa
 Erumpunt Erebi pestes, calumque profanant
 Tanario afflatu, piceaque in nube sepultum
 Pratexunt solare iubar: Cyclopea tandem
 Tela vibrat Nemesis, factaque è nube malorum
 Diluvium terris, pestesque ac funera mittit,
 Bella, famemque, luemque, ac fata canenda theatris.
 Sic quondam gravida scelerum de nube coorta
 Tempestas, æquans sinuosa volumina aquarum
 Montibus aëreis, intonsa cacumina silvarum,
 Equoreoque habitare gregi dedit ardua Olympi
 Culmina, pessumdans quidquid terram inter & astra
 Alterno vitæ spiramine ventilat auras:

Impia-

Impiaque aternâ damnauit sæcula nocte.
 Restitit una super plangens tot funera, & orbis
 Reliquiis noua sæcla parans Noëa carina.
 Nec minus horrendum intonuit furor ætheris alti,
 Cum Sodomam flamma, & nomen færale Gomorrhæ
 In tenuem busti æterni vertere fauillam.
 Ergo agedum quisquis præsagâ mente malorum
 Nubila disrumpi, venturaque desuper orbi
 Tela trisulca times, inopum miseresce, pijsque
 Muneribus satagens, cæli præuerte furores.
 Namque ubi summa dies miseris mortalibus æui
 Stamina mesuerit, supremaque dramata scenæ
 Cluserit, æthereæ lucis noctisque profunda
 Arbitr exaëto gemina libramine lancis
 Virtutum expendet momenta, aususque nefandos.
 Tum si fortè grauis meritorum germine (fato
 Succumbens) imis radicibus eruta palma
 Fronde solum feriet, leuibus quæ sibilat auris
 Auster, & æstiuo spiramine ludit in herbis;
 Illa, velut rigue latices potantia ripæ
 Diffundunt arbuta comas, ita conscia grati
 Fœnoris extendet vitam per amœna vireta
 Fortunatorum nemorum, pulchrumque tenebit
 Elysium, cælo æternum fruitura sereno.
 At sterilis meriti, secunda in funera taxus
 Eruta si Geticis inamœna cacumina terris
 Ponet, ubi rigidus custos Erymanthidos vrsæ
 Torpentes gelidis Aquilonibus asperat auras;
 Hæc tristi damnata inhonora iacebit & exspes
 Climate, nulla ubi gemmatis Tithonia pratis
 Purpurat, aut flores tepida euocat aura Fauoni,
 Sed nox, lurida nox, æternusque ingruit horror.

D d d d

Sic

*Sic visum superis: hanc fata adamantina legem
Sanxerunt, cunctis ut meta nouissima vitæ
Dispenset sortem æternam, æternosque recessus.
Ergo aduerte animum, quo climate corruat arbor:
Æternum est perisse semel, semel esse beatum.*

PROSA EXEGESIS.

NON poterat Ecclesiastes vehementioribus stimulis ad opera misericordiæ torpentes mortalium animos excitare, quàm obiecto terrore supremæ, quæ mundo impendit, calamitatis ab irato Iudice, & ancipiti cogitatione expensâ felicitis aut infelicitis æternitatis alcâ. Si enim similitudinis apodosin è proximo versu accersere voluerimus, facileprehendemus hanc esse mentem Ecclesiastæ, ut nos diuini iudicii, supremique orbis excidij terrore percellat. Quemadmodum, inquit, *si repleta fuerint nubes, imbrem super terram effundent*; ita si repleta fuerit inter homines flagitiorum ac scelerum mensura, quoddam velut calamitatum ac suppliciorum diluuium terras inundabit.

Longa impiorum impunitas multos offendit.

Videmus interdum impiorum in hac vitâ differri supplicia; & ignari secretorum diuinæ prouidentia, ad hunc velut offensionis lapidem cespitamus; nec aduertimus, tantisper suspendi vindictæ diuinæ mucronem, donec exaggeratâ peccatorum mensurâ, quò tardius, hoc grauius Dei furor sceleribus incumbat.

Leo Ser. 5. de Quadragel. Non est abutendum Dei patientiâ.

Quare nemo patientiam bonitatis Dei, ait D. Leo, de peccatorum suorum impunitate contemnat; nec idcò æstimet illum non offensum, quia necdum expertus est iratum. Non sunt longæ vitæ mortalis induciæ, nec diuturna est licentia insipidarum voluptatum, in æternarum dolorem transitura poenarum, si dum iustitiæ sen-